

**БОЛОН ҮДЕРІСІ НЕГІЗІНДЕ ӘЛЕМДІК БІЛІМ БЕРУ
КЕҢІСТІГІНДЕГІ ИНТЕГРЦАЯ****Зәкиева Ж.Е., Усербаев Д. Р.**jadira.zakieva@mai.ru¹Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ магистранты, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – Ж.К Ермекова

Болон үдерісі-кәсіби білім берудің бірыңғай саласын құруға бағытталған, әр түрлі елдердің жоғары білім беру жүйелері арасындағы құрылымдық диалогты білдіріп, бірыңғай білім беру кеңістігін құру мақсатындағы, болон келісімінің шеңберінде елдердің білім беру жүйесін біріктіру және үйлестіру үдерісі. Бұл үдеріс 1999 жылы Болонья қаласында (Италия) 29 Еуропалық мемлекеттердің білім беру министрлерімен бірыңғай еуропалық білім беру кеңістігін құру туралы Болон декларациясына қол қойылды. Оның негізгі принциптері - айқындық, дәрежелердің салыстырмалылығы- екі сатылы жоғары білім беру (бакалавриат+магистратура) одан әрі докторантура және білім сапасын бақылауға жалпы тәсілдемесін әзірлеуді енгізуде нақтыландырылады. Болон үдерісінің құралдарына дипломға қосымшаның бірыңғай үлгісі (олардың салыстырмалығын жеңілдету) ғылыми-академиялық мобильділік және оқу курстарының күрделілігін бағалаудың (European Credit Transfer System) жалпы жүйесін қолданудың бірыңғай нысаны болып табылады. Болон декларациясы жоғары білім беруді реформалау үдерісін және жалпы білім беру кеңістігін жаңғыртуды ынталандырушы болып табылады.

2010 жылы Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалық ету кезінде біздің еліміздің Болон үдерісіне қосылуы туралы шешім қабылданды: 2010 жылдың 11 наурызында Болон үдерісіне қатушы елдердің білім министрлерінің комитеті (46 ел) Қазақстанның Болон үдерісіне қосылуына шешім қабылдады. Болон процесіне Қазақстанның қатысу мақсаты еуропалық білімге қолжетімділікті кеңейту, оның сапасын одан әрі жетілдіру, сондай-ақ жоғары оқу орындарының салыстармалы жүйесін қабылдау арқылы студенттер мен оқытушылардың мобильділігін арттыру, кредиттік жүйені пайдалану, қазақстандық жоғары оқу орындарының түлектеріне дипломға қосымшаның еуропалық үлгісін беру. Болон декларациясына қосылу туралы өз міндеттемелеріне сәйкес, Қазақстан 2020 жылға қарай бірқатар іс-шараларды жүзеге асыруға тиіс. Болон декларациясы екі басты кезең негізінде, бакалавриат пен магистратураға негізделген жеңіл түсінетін және салыстырмалы академиялық дәреж жүйесін қабылдауды белгілейді. Осыған байланысты Қазақстанда 2004 жылдан бастап жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің көп сатылы құрылымы енгізілді: бакалавриат-магистратура - докторантура (PhD). Бұл құрылым Қазақстан Республикасының «Білім туралы» жаңа заңында заңды бекітілді [1].

Болон декларациясына қосылу және Президент Н.Ә. Назарбаевтың «Жаңа онжылдық - жаңа экономикалық өрлеу - Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты жолдауы аясында ерекше маңызға ие. Өйткені онда нақты мақсат қойылған: «Жоғары білім сапасы ең жоғары халықаралық стандарттарға сай болуы керек. Елдің жоғары оқу орындары әлемнің алдыңғы қатарлы университеттерінің рейтингісіне кіру керек». Қазақстанның әлемдік білім беру кеңістігіне енуі бірнеше жыл бойы жүзеге асырылды. 2007 жылы Ұлы Хартия университеттерінің обсерваториясының бас хатшысы доктор Андрис Барбланның қатысуымен Білім берудегі кредиттік технология бойынша бірінші халықаралық семинар өткізілді. Содан кейін Қазақстан Республикасы университеттерінің Меморандумы («Тараз декларациясы») басталды, оған 18 жоғары оқу орындарының ректорлары қол қойды (Халықаралық бизнес академиясы оған қосылуды жоспарлауда). Шын мәнінде Тараз декларациясы Еуропаның жоғары оқу орындарының басшылары болып табылатын Еуропалық Ұлы Хартия университетінің қағидаларына бағынады. Болон декларациясының мақсаты - жоғары білікті жұмысшыларға арналған жалпы еуропалық еңбек нарығы,

европалық білімге еркін қол жеткізу, жоғары білім деңгейінің салыстырмалы жүйесін қамтамасыз ету. Хартияның іргелі принциптерінің бірі – саяси және экономикалық билікке қатысты жоғары оқу орындарының моральдық және зияткерлік тәуелсіздігі; педагогикалық қызметті білім берудің ажырамас бөлігі ретінде, қоғамның қажеттіліктерімен ғылыми білім сияқты қажеттіліктердің дамуын қадағалай білу; әлемдегі университеттердің интеграциясы.

Қазақстанның Болон процесіне қосылуы бірте-бірте жүзеге асырылып, негізгі алғышарттар жасалды. Осылайша біздің ел 1997 жылы посткеңістіктегі алғашқы мемлекеттердің бірі болып, Еуропалық аймақтағы жоғары білімге қатысты біліктілікті тану туралы Лиссабон конвенциясына қол қойды және ратификацияланды. Соңғы жылдары еуропалық елдердің тәжірибесі зерттелді, ең маңызды және жағымды процесстер қазақстандық практикаға бейімделді. Бұл қазақстандық жоғары оқу орындарының осы үдеріске белсенді қатысуы. Бұдан басқа, Қазақстанға сарапшылар ретінде университеттердің Ұлы Хартия Обсерваториясының Бас хатшысы, болон процесінің жұмыс тобының өкілдері, білім саласындағы жетекші еуропалық сарапшылар шақырылды. Нәтижесінде Қазақстанда 2007 жылдан 2009 жылға дейінгі кезеңде Болон процесіне кіру үшін елеулі жағдайлар жасалды[2].

Қазақстанның Болон процесіне қосылуы, халықаралық сарапшылар атап өткендей, қазақстандық университеттер мен студенттерге іске асатын нақты пайда әкеледі. Бұл: отандық білім беру бағдарламалары мен оқу бағдарламаларын еуропалық стандарттарға сәйкес келтіру; отандық біліктілікті және академиялық дәрежелерді мойындау; оқытушылар мен студенттерді академиялық мобильділікпен қамтамасыз ету; шетелдік жоғары оқу орындарында қазақстандық жоғары оқу орындарының студенттеріне білім беру несиелерін қабылдау; қосдипломды білім беру бағдарламаларын енгізу; еуро аймағында жоғары білім туралы қазақстандық дипломдардың жарамдылығы; Болон процесіне қатысатын кез-келген елдерде түлектердің жұмысқа орналасу құқығы.

Болон декларациясына сәйкес, білім беру бағдарламаларын мойындау сынақ бірліктерінің немесе кредит жүйесін енгізумен қамтамасыз етіледі. Сондықтан ұлттық білім беру бағдарламаларын халықаралық мойындау, студенттер мен оқытушылардың ұтқырлығын қамтамасыз ету, сондай-ақ білім беру сапасын арттыру және жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің барлық деңгейлері мен сатыларының сабақтастығын қамтамасыз ету үшін республиканың жоғары оқу орындарында оқытудың кредиттік технологиясы енгізілді.

Оқыту нәтижелерін салыстыру үшін оларды кейбір жалпы жүйе шеңберінде бағалау қажет. Еуропада ECTS жүйесі (European Credit Transfer System, кредиттерді аударудың (қайта есептеудің) Еуропалық жүйесі) кеңінен таралған. Сынақ бірліктерінің жүйесі екі негізгі функцияны орындайды. Біріншісі – басқа ЖОО - да алған курстарды қайта есептеу; басқаша айтқанда, студент қажетті соманы ішінара – басқа ЖОО-да ала алады және оның «меншікті» ЖОО студентіне есептеу жүргізу қажет - онсыз академиялық мобильділік мүмкін емес. Екінші функция – жинақтау. Студент әр түрлі себептерге байланысты «бөліктермен» ЖОО ауыстырып білім ала алады. Қазіргі уақытта білім өте тез ескіреді. Сондықтан түлекке ауқымды дайындық беріп, оны толықтыру, қажет болған жағдайда білімін, шеберлігі мен дағдыларын жаңарту қажет. Дәл осындай дайындыққа бакалавриат (әртүрлі жүйелерде – 3-тен 4 жылға дейін) бағытталған. Магистратура (әдетте 1-2 жыл) терең мамандандыруды көздейді, магистрант жиі ғылыми-зерттеу немесе оқытушылық жұмысқа бағдарланады. Бакалавриат толық жоғары білім береді және бакалавр дипломы бар түлек қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаға сәйкес толық жоғары білімі қарастырылған штаттық лауазымдарға үміткер бола алады. 2009 жылдан бастап Қазақстанның 5 ұлттық университеті (Өл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ, Абай атындағы ҚазҰПУ, ҚазҰАУ, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ) халықаралық аккредитациядан 10 білім беру бағдарламалары бойынша өтуді бастады. Аталған жоғары оқу орындары мен ASIIN (Германия), ACQUIN (Германия) және АБЕТ (АҚШ) шетелдік аккредиттеу агенттіктері арасында шарттар жасалды. Қазіргі уақытта жоғары оқу орындары кеңес беру кезеңі мен өзін-өзі бағалау

рәсімінен өтуде. Отандық жоғары оқу орындарының шетелдік университеттермен халықаралық байланыстарын дамыту шеңберінде «қос дипломды» білім беру бағдарламасы жүзеге асырылады, ол кезде түлек екі дипломды – қазақстандық жоғары оқу орны мен серіктес жоғары оқу орнының дипломын қолына алады.

Қазақстанның Болон декларациясына қол қоюы - жоғары білім сапасын және республиканың жоғары оқу орындары түлектерінің халықаралық еңбек нарығында бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған тарихи қадам. Қазақстанның Болон процесіне қосылуы қазақстандық білім беру бағдарламаларының, оқу жоспарларының танылуын, студенттер мен оқытушылардың академиялық ұтқырлығын, отандық дипломдардың еуропалық аймақта айырбасталуын, түлектердің кез келген елде жұмысқа орналасу құқығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. «Академиялық мобильділік» дәстүрлі шетелдік тағылымдамалардан ерекшеленеді, біріншіден, студенттер шетелге шектеулі болса да, ұзақ мерзімге-семестрден оқу жылына дейін оқуға барады, екіншіден, мұндай тағылымдамалар кезінде олар тіл мен жеке пәндерді оқып қана қоймай, базалық ЖОО-ға қайтып келгеннен кейін есептелетін толық семестрлік немесе жылдық курстан өтеді («базалық ЖОО» деп студент оқуға түскен және алғашында диплом алғысы келген ЖОО саналады).

Қазақстанның Болон процесіне енуі қазақстандық университеттер үшін қос дипломды білім беру, академиялық курстарды, халықаралық аккредитацияларды өзара мойындау және т. б. сияқты бірлескен білім беру жобаларын іске асыруда үлкен мүмкіндіктер ашады. Білім берудегі салыстырмалылық мынадай мақсаттарға қол жеткізуге мүмкіндік береді: оқу процесінің барлық негізгі элементтері (оқу жоспары, оқыту және бағалау әдістері, курстар мазмұнына және оқытушыларға қойылатын талаптар) келісілген оқу бағдарламаларын қалыптастыру; әріптестіктің барлық қатысушылары серіктес - университетте оқу нәтижелерін автоматты түрде мойындау, бұл білім беру процесіне мобильділік элементінің кіруінің кепілі болып табылады; бағдарламаны басқарудың жалпы органын құру; оқуды аяқтағаннан кейін қатысушы-университеттердің бірлескен дипломын немесе қатысушы университет дипломын береді (бағдарламаға қатысушылардың атынан). Мұндай бағдарламалар, әдетте, оның барлық қатысушылары үшін ұзақ мерзімді қызығушылықты көздейді. Осындай бағдарламалар студенттерге шетелде қосымша академиялық және мәдени тәжірибе алу мүмкіндігін, ал жоғары оқу орындарына - ынтымақтастықтың жаңа мүмкіндігін және өз әлеуетін кеңейтуді қамтамасыз ете алады. Қазіргі уақытта қос дипломды білім беру бағдарламасы 40-тан астам ЖОО-да, оның ішінде Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде іске асырылуда. Қосдипломды білім беру бағдарламасын іске асырудың арқасында шетелдік университеттермен бірлесіп жоғары білім туралы қазақстандық дипломдардың айырбасталуы, оларды халықаралық деңгейде тану, отандық университеттерді халықаралық рейтингтерге және басқа да білім беру жобаларына тарту міндеті табысты шешілуде.

Осылайша, Қазақстанның Болон процесіне қосылуы тарихи оқиға болып табылады және жоғары кәсіптік білім берудің ұлттық жүйесін жаңғырту үшін жаңа серпін берді. Сонымен қатар, Қазақстанның жоғары білім берудің жалпыеуропалық кеңістігін қалыптастыруға қатысуы жоғары білім беру жүйесін интернационалдандыру механизмінің бірі болып табылады. Әлемдік білім беру кеңістігіндегі ынтымақтастық пен интеграция-бұл Қазақстан саясаты мен елдің сыртқы саяси бағытын дамытудың негізгі аспектілерінің бірі. Болон процесі басынан бастап еуропалық жоғары білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға, студенттердің ұтқырлығына ықпал етуге, түлектердің дайындық деңгейі мен дәрежесін оңай анықтауға мүмкіндік беретін жүйені енгізу арқылы жұмысқа орналасуды жеңілдетуге бағытталған. Басынан бастап қойылған тағы бір маңызды мақсат-оқыту процесінің жоғары сапасын қамтамасыз ету. Білім министрлерінің кездесулері барысында бірыңғай білім беру процесінің негізгі ережелері әзірленді. Оқушыларды студенттер мен аспиранттарға бөлу оқу нәтижелеріне баса назар аудара отырып, біліктілік дәрежелерімен ауыстыру ұсынылды. Жоғары білімді қоғамдық бақылау тұжырымдамасы енгізілді және қазіргі уақытта негізгі міндеттерді іске асыру бойынша жоғары білім саласындағы негізгі саясат ретінде

қабылданады: жұмысқа орналасу мүмкіндігімен азаматтардың ұтқырлығын дамытудың негізгі бағыты ретінде жоғары білімнің бірыңғай аймағын құру; қоғамның зияткерлік, мәдени, әлеуметтік және ғылыми-техникалық әлеуетін қалыптастыру және нығайту; әлемдегі жоғары мектептің беделін арттыру; Студенттер үшін күресте жоғары оқу орындарының басқа білім беру жүйелерімен бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету; жоғары білім берудің ұлттық жүйелерінің үлкен үйлесімділігіне және салыстыруға қол жеткізу; білім беру сапасын арттыру; университеттер қоғамдық сананы тасымалдаушы ретінде қаралатын мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің орталық рөлін арттыру.

Болон декларациясын іске асырудың қазіргі жай-күйін талдау көптеген міндеттер табысты шешілгенін көрсетеді: 1) салыстырмалы дәрежелер жүйесін қабылдау, оның ішінде азаматтарды жұмысқа орналастыру мүмкіндігін қамтамасыз ету және жоғары білім беру жүйесінің халықаралық бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін дипломға қосымшаны енгізу арқылы қабылдау; 2) екі циклды оқытуды енгізу: алдын ала (pregraduate) және бітіру (graduate), бірінші цикл кемінде үш жылға созылады, екіншісі магистр дәрежесін немесе доктор дәрежесін алуға; 3) студенттің оқылатын пәндерді таңдау құқығын қамтамасыз ететін ірі масштабты студенттік мобильділікті қолдау үшін еңбек сыйымдылығының сынақ бірліктерін қайта есептеу жүйесін енгізу «өмір бойы оқыту» тұжырымдамасы шеңберінде жұмыс істей алатын жинақтау жүйесі болып табылатын ECTS (European Credit Transfer System) негізге алынды; 4) білім алушылардың мобильділігін дамыту (алдыңғы екі тармақты орындау негізінде): оқытушылар құрамының мобильділігін олардың еуропалық өңірде жұмыс істеуге жұмсаған уақыт кезеңін есептеу жолымен кеңейту трансұлттық білім беру стандарттары белгіленеді; 5) салыстырмалы өлшемдер мен әдіснамаларды әзірлеу мақсатында сапаны қамтамасыз етуде еуропалық ынтымақтастыққа жәрдемдесу; 6) білім беру сапасын бақылаудың жоғары оқу орнының ішіндегі жүйелерін енгізу және ЖОО-ның қызметін сырттай бағалауға студенттер мен жұмыс берушілерді тарту; 7) жоғары білім беруде, әсіресе оқу жоспарларын дамыту, институтаралық ынтымақтастық, мобилділік схемалары мен бірлескен оқыту бағдарламалары, практикалық дайындық және ғылыми зерттеулер жүргізу саласында қажетті көзқарасқа жәрдемдесу.

Жоғары білім берудің еуропалық кеңістігін құру Болон процесінің барлық мақсаттарына жетуді білдірмейді. Қазіргі уақытта Болон процесімен жоғары білім беру мекемелері жаңа сатыға кірді, атап айтқанда әлемдік ауқымдағы кәсіптік білім беру жүйесін шоғырландыру, жетілдіру және жандандыру. Қазіргі форум тақырыбының контекстінде ең бастысы-білім беру, зерттеу және инновациялық үдеріске негізделген білімнің, ғылым мен инновацияның нақты интеграциясына көшу. Мұндай интеграцияның маңызды механизмдерінің бірі зерттеу университеттерін қалыптастыру болып табылады. Әзірше Қазақстанның университеттерті зерттеуші болуға дайын екендігін сенімді түрде айтуға ерте. Әлемдік тәжірибені егжей-тегжейлі талдау, жоғары оқу орындарының білім беру, ғылыми және инновациялық дамудың ерекшеліктері мен негізгі міндеттеріне бейімделуі, зерттеу университетінің қоғам мен экономикамен өзара іс-қимыл жасау принциптерін белгілеу қажет. Зерттеу университеттерін қалыптастыру мен дамытудың шетелдік тәжірибесін, студенттер мен оқытушылардың академиялық мобильділігін, инновациялық қызметті, ғалымдардың ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерін коммерцияландыруды алдын ала терең зерттей отырып, алғашқы зерттеу ЖОО-ларын құруға кірісуге болады.

Ғылым мен білімнің интеграциясы Қазақстан экономикасын инновациялық дамытудың қажетті шарты болып табылады. Әлеуметтік-экономикалық қатынастардың серпінді өзгеруі, Қазақстанның қазіргі заманғы әлемдік экономикадағы бәсекелестік артықшылықтарын дамыту білім беруді елеулі жаңғыртуды, инновациялық технологияларды енгізуді, білім беруді уақыттың сын-қатерлеріне және қоғамның өзгермелі сұраныстарына жауап беретін икемді өзін-өзі дамытатын жүйеге айналдыруды талап етеді. Білім беру азаматтардың өмір сүру сапасын айтарлықтай арттыруға қабілетті қозғаушы күш болуға тиіс. Ғылыми-техникалық сала зор әлеуетке ие және ғылымның әртүрлі салаларында кәсіпкерлікті

дамыту үшін қолайлы орта құру қажет: зияткерлік меншік объектілерін қамтитын жаңа техника мен технологияларды игерумен айналысатын кәсіпорындар үшін салықтық және экономикалық жеңілдіктер қарастыруы қажет. Егер өткен индустрияға дейінгі қоғамдар өндірісті дамытудың негізгі факторы ретінде жерді, капиталды және қол еңбегін пайдаланса, ал өнеркәсіптік революция шикізаттың рөлін күрт күшейткен болса, онда қазіргі заманғы индустриядан кейінгі ақпараттық қоғамда өндірісті дамытудың басты факторы ретінде өнеркәсіптің бәсекеге қабілеттілігі, экономикалық орындылығы, технологиялардағы инновациялар қарқыны болады. Бұл, өз кезегінде, бәрінен де кадрлардың білімі мен зияткерлік қабілетіне байланысты. Өмір бойы өзгермелі жағдайлар мен технологияларға бейімделуге қабілетті мамандарды сапалы даярлау неғұрлым елдің экономикалық дамуына соғұрлым тиімді. Еске салатын жайт, Үндістан жергілікті техникалық парктерде өндірілген бағдарламалық өнімнің экспортынан Ресей Федерациясы қару-жарақтың барлық түрлерінің экспортынан алатын табыстарымен салыстырылатын табысты алады. Ал АҚШ-тың жоғары кәсіптік білім беру жүйесінде кадрларды даярлау адам мен өндіріске екі есе инвестиция ретінде қарастырылады [3].

Қазіргі заманғы әлем экономикалық меркантилизм дәуіріне кірді, онда ғылым мен білім экономикалық пайда табатын дәрежеде нақты құндылыққа ие. Білім және ғылым мекемелерін пайда алуға бағытталған кәсіпкерлік құрылымдарға айналдыру үрдісі бар. Қазақстанды бұл тұрғыдан да алып тастай алмаймыз. Бұл ретте жаңа білім де, жас ұрпаққа білім беру институтының өзі де қоғамдық игіліктен нарықтық механизмнің бөлігіне, жоғары технологиялар саласындағы жаһандық көшбасшылық үшін елдің бәсекелестік күрес құралына айналады, дәл осы үдерістерді біз АҚШ-тан да, Батыс Еуропадан да, Жапонияда да байқап отырмыз. Осының барлығы қазіргі жағдайда жоғары оқу орындары мен ғылыми қызмет субъектілерінің академиялық бостандықтары шектеулі екенін көрсетеді. Бір жағынан, олар өзара интеграциялануы керек. Екінші жағынан, шындықты іздеуден және ғылымға қызмет етуден бас тартып, нарықтың қатаң құрылымдарына кіріп, халықаралық жарыстың жаңа формасында «жаңа технологиялар мен білім беру жарысы» болып қалмау үшін одан әрі «жаншылмау» болып табылады [4].

Экономикалық дамыған елдер үкіметтерінің жоғары кәсіптік білім беру жағдайына ерекше назар аударуы мынадай кемшіліктерді анықтады. Университет түлектері жеткіліксіз фундаментальды дайындыққа ие. Аналитикалық ойлау, модельдеудің объектілері мен мәселелерін сыни тұрғысынан бағалау қабілеті, имитация, іргелі ғылымдар саласындағы білім негізінде оңтайландыру нашар көрсетілген. Түлектер өздерінің кәсіби қызметін интеграцияланған процесс ретінде қарастырмайды; өзгермелі техникалық және технологиялық орталарға бейімделе алмайды. Батыс сарапшылары бүгінгі таңда ғылым мен технологиялар тез дамып келе жатқанын, жоғары оқу орнын бітіргеннен кейін «жете оқу» және «жету» болмайтындығын, жоғары технологиялық өндірістің қазіргі заманғы даму деңгейіне дейін «жоғары оқу орнында» болашақ кәсіби жұмыспен қамтуға бағдарланумен қарқынды ғылыми қызметке қосылу қажет екенін айтады [5].

Бірінші кезекте инновациялық бағдарламаларды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарын қолдау қажет. Іргелі және қолданбалы зерттеулерге инвестициялар көп жағдайда өндіріс үшін жоғары білікті жас мамандарды даярлауға көмектесуі тиіс, ал білім беру жүйесіне инвестициялар ғалымдарды профессор-оқытушылар құрамына тартуға және студенттерді тарта отырып, жоғары оқу орындарында ғылыми зерттеулерді дамытуға ықпал етуі тиіс. Оқытушының қазіргі заманғы ғылым деңгейінен қалыс қалуға құқығы жоқ, ал ғалым ауысымды дайындау және «өз мектебін» құру қажеттілігі туралы ұмытпау керек. Инновациялық механизм барлық әлеуметтік институттарға белсенді енгізілуінің арқасында білім беру қызмет көрсету нарығында неғұрлым сұранысқа ие салалардың бірі болып отыр. Осының негізінде өткен жылмен салыстырғанда, білім алу құралдары мен шарттарын жаңарту, өмір бойы үздіксіз білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, қашықтықтан білім беру құралдарының пайда болуы болып табылады. Үздіксіз білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, қашықтықтан білім беру құралдарын пайдалану бәсекеге қабілетті білім беру қызметтерін

құруға және бірыңғай білім беру нарығын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Білім және экономика мәселелері білім беру мекемелері мен бизнес-қоғамдастықтың стратегиялық әріптестігінің арқасында шешілуі тиіс. Білім беру процесіне инновациялық технологияларды енгізу, ғылыми зерттеулерді дамытуға бизнесті тартудың жаңа технологияларын әзірлеу, білім беру жүйесіне инвестициялар ғылым мен білім беру әлеуетінің қажеттілігін арттыруға ғана емес, экономиканың дамуына да серпін береді. Осылайша, білім беру процесіне инновациялық технологияларды енгізу, білім беру жүйесіне инвестициялар, ғылыми зерттеулерді дамытуға бизнесті тартудың жаңа технологияларын әзірлеу, мемлекеттік кепілдіктер және ғылыми-техникалық әзірлемелерді қолдау - осының барлығы ұлттық экономиканың инновациялық даму жолына көшуін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. www.edu.gov.kz
2. www.edu.gov.kz
3. Болонский процесс: проблемы и перспективы // Под ред. М.М. Лебедевой -М.: Оргсервис, 2006.
4. www.council.gov.ru
5. Ермакова Ж.К., Лигай М.А., Стукаленко Н.М. Подготовка будущих учителей к развитию познавательного интереса учащихся при обучении фундаментальным наукам на примере физики. Монография. – Астана-Кокшетау, 2010. - 150с.